

RAPPORT 14:10

Perspektiv på KulturKraft Stockholm

Intervjustudie inom den lärande utvärderingen

RAPPORT 14:10 – MAJ 2014

Perspektiv på KulturKraft Stockholm: Intervjustudie inom den lärande utvärderingen

Joakim Sternö och Tobias Nielsén

Volante är ett kunskapsföretag som vill bidra till en klokare och roligare värld genom att utveckla och sprida kunskap.

Joakim Sternö är etnograf och analytiker på Volante
Tobias Nielsén är kulturekonom och vd för Volante

ADRESS

Volante
Stora Nygatan 7
111 27 Stockholm

TELEFON

08-702 15 16

E-POST

info@volanteresearch.com

WEBB

www.volanteresearch.com
www.kulturekonomi.se

Innehåll

Inledning	4
Projektets betydelse	7
Framgångsfaktorer för projektet.....	7
Utvecklingsmöjligheter	9
Styrning av projektet	10
En varaktig plattform?	12
Samarbetsorganisationer	12
Projektagargruppen	13
Avslutande diskussion	16
Samrådsgrupp och projektagare	16
Problematisering av framgångsfaktorer	18

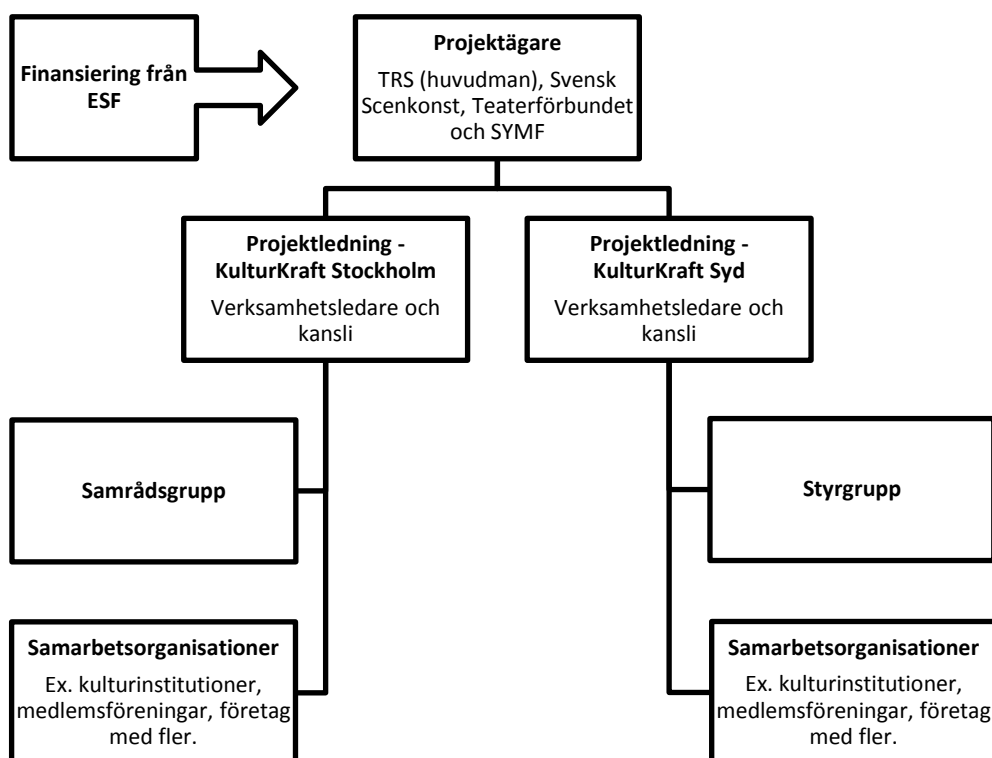
Inledning

Det här är en rapportering i den lärande utvärderingen av projektet *KulturKraft Stockholm*. Huvudman för projektet är trygghetsrådet TRS som bland annat omfattar Svensk Scenkonst, Teaterförbundet och SYMF, vilka sitter med i projektets ägargrupp. Volante Research har uppdraget att genomföra den lärande utvärderingen och följeforskningen av projektet.

Figur 1 visar hur KulturKrafts övergripande organisering ser ut. KulturKraft Stockholm har haft ett systerprojekt baserat i Skåne och Blekinge – KulturKraft Syd – där Volante också är lärande utvärderare. De två projekten har en gemensam projektägare och projektägargrupp.

Inom KulturKraft Stockholm finns en samrådsgrupp som bistår projektledningen i strategiska frågor. Samrådsgruppens ledamöter har utsetts av projektägargruppen och består framför allt av personer som arbetar med personalfrågor på olika sätt i sina respektive organisationer och inte personer på vd-nivå.

Figur 1: Projektstruktur över KulturKraft.

Denna rapport består av en analys kring utvecklingen av projektet och målet om att skapa en varaktig plattform för kompetensutveckling. Huvuddelen av diskussionen baseras på intervjuer med projektägare och samarbetsorganisationer. Bland dessa aktörer har vi, tillsammans med KulturKraft Stockholms verksamhetsledare, valt ut några organisationer, vars företrädare har intervjuats under våren 2014. Följeforskaren har också deltagit i de flesta av KulturKraft Stockholms möten för samrådsgruppen. Avsnittet som baseras på intervjuer med projektägarna gjordes i huvudsak i samband med att vi tog fram en liknande rapport med fokus på KulturKraft Syd, hösten 2013.¹

När vi anger *respondenter* innefattar det alla intervjuer.

Intervjuer med projektägargruppen:

- Helene Bergstedt, Trygghetsrådet TRS
- Ulrika Holmgaard, Svensk Scenkonst
- Jaan Kolk, Teaterförbundet
- Bo Olsson, Symf

Intervjuer med samarbetsorganisationer:

- Isabella af Klintberg, Centrum för dramatik
- Charlott Bäckström, Dramaten
- Ander Linder, Stockholms konserthus
- Susin Lindblom, Dramatikerförbundet
- Anna Ljungqvist, Cirkus Cirkör

Denna rapport består av tre delar.

1. Den första delen fokuserar på innehållet i projektet och hur respondenterna upplever projektets betydelse och framgångsfaktorer.
2. Den andra delen fokuserar på hur respondenterna ser på en framtida organisering av en varaktig plattform för kompetensutveckling. Delen är uppdelad efter respondenternas roll.

¹ Alla i projektägargruppen har erbjudits möjlighet att komplettera sina intervjuvar från hösten 2013, endast Svensk Scenkonst har velat göra detta.

- a. Det första avsnittet tar fasta på de respondenter som utgör representanter för samarbetsorganisationer till projektet.
 - b. Det andra avsnittet i denna del fokuserar på projektägarnas syn på frågan.
3. Den tredje och avslutande delen utgörs av en avslutande diskussion.

Projektets betydelse

I denna del diskuterar vi hur respondenterna upplever vad som utgör projektets framgångsfaktorer och nytta men också de problem som de stött på i projektet eller i dess konstruktion. Ett kortare avsnitt tar även upp synen på styrningen av projektet.

Framgångsfaktorer för projektet

Överlag är det en mycket positiv bild av KulturKraft Stockholm som de respondenterna ger. De menar att aktiviteterna som genomförts har mött ett reellt behov och haft en hög kvalitet. Några framgångsfaktorer för projektet lyfts fram nedan.

Gratis

För flera av respondenterna har det varit en viktig faktor för att deras organisation och/eller medlemmar ska kunna delta att det varit kostnadsfritt att delta i aktiviteter. Vad samtliga intervjuade framhåller som grundläggande för projektets framgång, till exempel att det nått ut i så pass stor utsträckning, är att det varit kostnadsfritt för deltagarna att delta. Några av respondenterna menar även att aktiviteterna varit gratis har varit en förutsättning för att deras medarbetare eller medlemmar har kunnat delta.

Hög kvalitet

Respondenterna upplever att det varit hög kvalitet på kurserna. Med hög kvalitet menas att det inte bara handlar om att det är en bra aktivitetsledare utan att det är genomtänkt och tydligt varför aktiviteten genomförs och hur kunskapen ska kunna användas från deltagarnas perspektiv.

Att det varit en hög kvalitet lyfts också fram som en förutsättning för att kunna driva projektet. Det gör att aktiviteterna inte upplevs som något som en deltagare endast gör under eventuella perioder då de inte har arbete. Att det är hög kvalitet lyfts också fram som en viktig faktor för att information om projektet ska nå ut till många och spridas.

Sektorsövergripande mötesplats

Det erfarenhetsutbyte som KulturKraft Stockholm har erbjudit lyfter de flesta intervjuade fram som centralt för projektets framgång. Projektet har erbjudit en mötesplats där deltagarna inte upplever varandra som konkurrenter, en möjlighet många upplever att det saknas. På så sätt bidrar projektet till att skapa en grund för att utveckla samarbeten.

Effekter av dessa är svåra att mäta på kort sikt, men kan få effekter framåt genom att bidra till både jobbskapande och innovationer.²

Det ses överlag som positivt att projektet arbetar sektorsövergripande. Något som har stärkt och fördjupat erfarenhetsutbytet, vilket har skapat möjligheter för nya kontakter och potentiella samarbeten. Med samarbeten menar vi inte bara för helt nya projekt. Utan även i form av ökad förståelse för andra yrkesgruppers arbete, vilket underlättar för samarbeten vid exempelvis en filminspelning då flera olika yrkeskategorier möts.

En ytterligare positiv aspekt med projektet som mötesplats som lyfts fram är att det upplevs ge stärkande sociala effekter. Med detta menas att det kan vara en relativt ensam tillvaro för framför allt frilansare. Enligt en enkätstudie arbetar cirka två tredjedelar av de verksamma inom kultur och media som frilansare, med eller utan eget företag, se Tabell 1.³ Att få se att andra brottas med liknande problem och svårigheter och hur de löser dem ger en känsla av att vara mindre ensam. Det ger på så sätt inte enbart ett erfarenhetsutbyte utan också en stärkt självkänsla och en skjuts i motivationen.

Tabell 1: Jämförelse mellan deltagare i KulturKraft Syd och Stockholm och totalt.

	KulturKraft Syd	KulturKraft Stockholm	Totalt
Tillsvidareanställning	39 %	31 %	36 %
Projekt- eller visstidsanställning	16 %	15 %	15 %
Eget företag/egen verksamhet	30 %	41 %	34 %
Arbetslös	6 %	5 %	6 %
Annan	9 %	9 %	10 %

Administratörers möjligheter

När det gäller deltagande är en aspekt som lyfts fram som positiv att projektet riktar sig till alla yrkeskategorier och inte enbart fokuserar på konstnärlig personal. På så sätt bidrar projektet till att stärka organisationer och inte enbart individer.

² Fler perspektiv bidrar till större sannolikhet för innovationer oavsett fält (ekonomiska, sociala, konstnärliga).

³ Volante (2014), "Kulturarbetsmarknaden – en enkätstudie".

Blandade åldrar

En av respondenterna lyfter även fram blandningen av åldrar som en viktig aspekt. Det vill säga att det inte är ovanligt att verksamma inom kultursektorn är upp emot 70 år och att det inte inneburit en begränsning för att få delta även om man närmar sig ”normal” pensionsålder.

Inspiration

Några respondenter lyfter också fram att samordningen har gett en ökad inspiration till vilken vidareutbildning som kan vara möjlig. Det vill säga att det öppnar upp ögonen för något de inte tänkt på att de har behov av.

I detta framhålls kansliet ha haft en viktig funktion som bollplank för idéer. Att en person med personalansvar får en extern part att diskutera vad som går att göra istället för att enbart hitta och skapa aktiviteter själv.

Utvecklingsmöjligheter

Även om det överlag är en positiv bild respondenterna ger är det några saker som lyfts fram som problem eller där det ser utvecklingsmöjligheter.

Inledande skepsis mot projekt

En sak som lyfts fram av respondenterna är att det finns en viss skepsis mot projekt generellt och kanske EU-projekt i synnerhet. Det vill säga tillfälliga satsningar under en begränsad tid. Några av respondenterna lyfter fram erfarenheter från tidigare EU-projekt som de menar har fungerat dåligt, framför allt på grund av att de haft ett för starkt ovanifrånperspektiv.

Dessa respondenter menar att de på grund av sina erfarenheter var tveksamma till vad KulturKraft Stockholm skulle leda till och upplevde projektet som lite diffust. De kopplar även denna diskussion till oklarheter om vad som gällde för registrering i uppstartsfasen för att kunna delta senare i projektet.

En tolkning vi som lärande utvärderare kan göra av detta är att dålig erfarenhet från tidigare projekt skapar ett lägre engagemang inför nya projekt. Och ett lägre engagemang gör att man inte tar till sig nödvändig information, om exempelvis registreringsrutiner som var viktigt i KulturKraft Stockholms förberedelsefas. Vi kan ju dock konstatera att detta inte kan räknas som ett större problem då en väldigt mängd organisationer har registrerat sig i KulturKraft Stockholm.

Projektet kontra strukturer i deltagande organisationer

Ett par saker har lyfts fram som problematiska som handlar om hur den egna deltagande organisationen strukturer samspelar med ett externt projekt. En sådan sak handlar om hur väl förankrat KulturKraft Stockholm har varit i hela den deltagande organisationen. Det kan exempelvis yttra sig i att en person med övergripande personalansvar för en deltagande organisation är väl insatt i KulturKraft Stockholm. Samtidigt har högste chefen eller olika avdelningschefer i organisationen inte varit direkt involverade i projektet och därför inte uppmanat sina medarbetare att delta i aktiviteter. Det vill säga att det i de deltagande organisationerna ibland krävs ganska mycket internt arbete för att stöta på andra avdelningschefer för att visa att utbildningsmöjligheterna finns.

Ett annat problem som lyfts fram är att en del typer av organisationer har en mycket lång planeringstid, vilket försvårar deltagande i ett ettårigt projekt. Detta gäller framför allt konstnärlig personal i stora orkestrar där schemaläggning sker för över ett år framåt i tiden.

Styrning av projektet

I detta avsnitt diskuterar vi hur respondenterna från *samarbetsorganisationerna* (se Figur 1) upplever styrning av projektet.

Lätt diskutera och forma innehåll

Överlag är det en mycket positiv bild som ges av styrningen av projektet från respondenterna i de deltagande organisationerna. De upplever att det varit lätt att komma in med förslag och att behoven i stor utsträckning har tillgodosetts. Grunden för detta beskrivs som att det varit en lyssnande styrning från verksamhetsledare och kansliet generellt. Det framhålls även att man upplever att det har lagts ned ett ordentligt förarbete i utvecklingen av aktiviteter.

Det har dock även framkommit åsikter om en önskan om ett mer utvecklat samarbete med mer utbyten mellan deltagande organisationer i planeringsfasen.

Kommunikation

De intervjuade personerna upplever att projektet har nått ut i stor utsträckning till deltagare och andra intressenter, och att det varit en lagom nivå på utskick och informationsmöten särskilt i början. Med lagom nivå menas att kommunikationen bestått av basfakta och inte överarbetat med information och att det sedan varit lätt att få svar vid eventuella frågor. Samtidigt poängteras också att det egna ansvaret hos organisationer och individer i att ta reda på vilka möjligheter som finns i

KulturKraft Stockholm. Den publika aktivitetslistan ses som ett bra verktyg för att kunna göra det.

Samrådsgruppen

Samrådsgruppens funktion som erfarenhetsutbyte upplevs ha fungerat väl av de respondenter som deltagit i denna grupp. Kunskapen om sektorer och institutioner utanför det egna området har varit begränsad, vilket upplevs ha fördjupats, särskilt i frågor om hur andra än den egna organisationen arbetar med kompetensutveckling. Erfarenhetsutbyte på strategisk nivå har framhållits som en viktig grund för ett mer permanent samarbete i en framtida varaktig plattform.

Diskussionen om den varaktiga plattformen upplevs av respondenterna ur samrådsgruppen som att ha varit svår att konkretisera och att diskussionen varit lite trevande, framför allt på grund av att finansieringsfrågan är oklar. En ytterligare orsak till svårigheter att diskutera den varaktiga plattformen är en osäkerhet om hur projektägarna har sett på fortsättningen. Från ett par av respondenterna lyfter fram att de önskat träffa projektägargruppen. Ett sådant möte har också skett efter att intervjuerna har genomförts.

En varaktig plattform?

I detta avsnitt går vi in på hur respondenterna ser på en varaktig plattform för kompetensutveckling.

Samarbetsorganisationer

Behovet av en varaktig plattform?

Gemensamt bland respondenterna är att de ser ett behov av en fortsatt gemensam plattform, men de har inte en konkret eller överrensstämmande bild över hur den skulle se ut. Dels uttrycks ett behov av resurser för individer att kunna delta i fortbildningsaktiviteter. Dels behovet av de nätverksskapande effekterna som de upplever fått en allt större betydelse för att kunna vara verksam. Respondenter framhåller även att det är viktigt att det är tydligt vad de får tillbaka från deras eventuella stöd till en plattform. Det vill säga att organisationerna känner att de bidrar till något de också har behov av.

Styrd av branschen

Av respondenternas svar är det tydligt att en eventuell varaktig plattform behöver ha sin grund i branschens aktörer. Det vill säga att en sådan plattform inte bör eller kan drivas operativt av en extern aktör, som exempelvis ett landsting. De ser att det är den enda förutsättningen för att aktiviteter ska kunna vara djupt förankrade till ett reellt behov. Det är det de lyfter fram som en nyckelfaktor till att de upplever att KulturKraft Stockholm har fungerat.

Med detta sagt tror respondenterna att det däremot antagligen kommer krävas någon form av extern finansiering för att kunna driva en plattform.

En nationell kontra regional plattform

Det framhålls av respondenterna att det i första hand är en regional plattform, eller en tydlig självständig regional nod inom en nationell plattform, som de ser framför sig. För det första på grund av behovet av närheten för att deltagande i aktiviteter ska fungera, särskilt för utbildningar som handlar om spetskompetens.

För det andra för att motverka spänningar som existerar idag mellan Stockholm och övriga delar av landet. En spänning som dels kommer av att i flera av branscherna är de yrkesverksamma i hög utsträckning koncentrerade till Stockholm. Dels av att det offentliga stödet ser annorlunda ut i Stockholm än andra delar av landet. Framför allt i Västra Götalandsregionen och i Skåne är det offentliga stödet betydligt större än

i Stockholm. Några respondenter befarar att en nationell plattform skulle kunna bygga in spänningar i organisationen.

Att det finns någon övergripande samlande organisation ses dock som möjligt och i viss utsträckning också önskvärt. Framför allt för att ändå kunna ha ett erfarenhetsutbyte mellan regionerna och för att många inom kultur och media arbetar.

Ett förslag som nämns är en plattform skulle vara betydligt mindre och fokusera mer på omvärldsbevakning än att hantera aktiviteter för kompetensutveckling.

Projektägargruppen

I denna del går vi in på projektägarnas bild av hur en varaktig plattform kan organiseras. Vi vill understryka att det inte har varit en entydig bild.

Intervjuerna med projektägarna skedde i huvudsak under hösten 2013. Projektägarna har erbjudits möjligheten att komplettera sina svar, vilket endast Svensk Scenkonst har valt att göra. Sedan hösten 2013 har det skett ett viktigt steg i att konkretisera hur finansieringen av en varaktig plattform för kompetensutveckling kan komma att se ut. Samtal har inletts från Svensk Scenkonsts sida om konkret hur mycket deras medlemmar är villiga att bidra till en plattform och verksamhetsledaren har inlett samtal med övriga aktörer om hur mycket de har möjlighet att bidra.

En ansökan till Stockholms läns landsting om finansiering av en plattform för kompetensutveckling har också börjat förberedas. Det viktiga steget i diskussionen är att det är att det sker samtal om konkreta siffror, inte enbart en diskussion om finansiering. Finansieringen är avgörande för hur organiseringen av en varaktig plattform kan komma att se ut och mer exakt hur dess arbetsuppgifter kommer att se ut.

Behövs en fortsatt samordning av kompetensutvecklingen?

Det är inte en helt samstämmig bild som projektägarna ger om det behövs en fortsatt samordning av kompetensutvecklingen likt KulturKraft. Det råder generellt från arbetsgivarhåll en mer avvaktande hållning till en varaktig plattform och hur den skulle organiseras. Det de säger att de är osäkra på i dagsläget är kring eventuella nackdelar med att "låsa" kompetensutvecklingen utanför institutionerna/arbetsgivarna.

Nationell eller regional

Den bild samtliga projektägare ger är att plattformen skulle kunna organiseras utifrån en nationell ram, men med flera regionala samordningspunkter. Fördelar som nämns med en nationell samordning

är att det möjliggör ett helikopterperspektiv. Samtidigt motsätter sig alla i projektgruppen att det mer praktiska arbetet skulle kunna utgå från en nationell plattform. I direkt kontakt med aktörer som berörs av aktiviteterna behöver man vara närmare dem rent geografiskt, både vad gäller att fånga in hur behoven av kompetensutveckling ser ut och för att genomföra kurserna.

Hur många regionala plattformar som behövs inom en nationell ram eller vad som är möjligt praktiskt är fortfarande oklart. Klart är att det åtminstone skulle behövas regionala noder med utgångspunkt i Skåne, Stockholm och Västra Götaland. Norrland har inte diskuterats som en egen nod, istället mer som en del av en Stockholmsnod med vissa nedslag i Norrland.

Risker med en nationell ram som nämns är att den skulle riskera att inte bli tillräckligt flexibel vilket har framförts som en viktig framgångsfaktor. Risker med regionala plattformar är att utbudet antagligen skulle komma att se olika ut i landet och skapa potentiella motsättningar. Detta behöver inte vara en risk utan kan också ses som en styrka då behoven också kan se olika ut i olika delar av landet.

Parternas roll

Samsyn råder bland projektägarna om att det är en övergripande lösning mellan arbetsmarknadens parter som plattformen bör bygga sin grund utifrån. Exakt vilka parter som bör ingå i ett ägarskap är i dagsläget inte fastslaget. En av de mer konkreta möjliga förändringarna som nämns angående detta är att arbetsgivarsidan från film/tv skulle kunna ingå, vilket de inte gör idag.

En partslösning skulle i så fall kunna bygga på någon form av kollektivavtalslösning. Ett problem med förhandlingar centralt som tas upp är hur icke-monetära insatser som tid och tekniska resurser skulle inkluderas i centrala avtal.

En av anledningarna till osäkerheten som nämns angående ägarskapet är den pågående diskussionen om hur en pensionslösning kommer se ut inom scenkonstområdet. Det förslag som regeringen nyligen gav besked om omfattar en karriärväxlingsmodell där det eventuellt kommer finnas starka beröringspunkter med kompetensutveckling generellt.

Högskolorna nämns också som en part som skulle kunna få en större roll än vad de har inom KulturKraft-projekten idag. Det finns dock hinder i högskolornas finansiering idag för att de ska kunna förlägga utbildningar genom en plattform i stil med KulturKraft. Detta är man medveten om inom projektägargruppen.

Finansiering

Hur finansieringen skulle se ut eller exakt vilken omfattning som behövs är inte helt klart. Det som nämns är något slags kombination av medel direkt från offentligt håll och från organisationer/institutioner, vilka ofta också finansieras offentligt ska påpekas.

När det gäller hur omfattande finansiering som skulle behövas och hur fördelningen mellan olika finansieringskällor skulle se ut är i stor utsträckning oklart. Från arbetstagarhålllet nämner man att medel från organisationer/institutioner skulle ske genom en kollektivavtalslösning. Denna del av finansieringen menar de, i detta läge, skulle vara avgränsad till driften av den eventuella plattformens administration, inte själva kurserna. Som nämnts ovan har mer konkreta diskussioner börjat föras med Svensk Scenkonsts medlemmar och några nyckelaktörer utanför denna grupp.

När det gäller offentlig finansiering är det regionala medel som anses vara mest realistiskt att bygga utifrån. Framför allt att få statliga medel bedömer respondenterna som mindre troligt, i alla fall på kortare sikt. Samtal från projektledningen förs med Stockholms läns landsting som är försiktigt positiva. En formell ansökan om medel från landstinget håller på att förberedas. Det är först när denna är inlämnad som det blir mer tydligt om och i vilken utsträckning landstinget kan stötta en framtida plattform för kompetensutveckling.

TRS roll

TRS roll har i dagsläget haft i första hand en instrumentell roll som huvudman för projektet som bland annat inneburit att man ställt likviditet till förfogande och tagit de kostnader för projektets uppstart och genomförande som inte har kunnat täckas av projektmedel från ESF. TRS har även finansierat de så kallade "deltagaranställningarna". Den typen av funktion med en juridisk person kommer vara nödvändig i fortsättningen. Det krävs bland annat för att ha möjlighet att söka eventuella projektpengar i framtiden. En egen juridisk person är också viktig för att säkerställa en eventuell plattformens oberoende.

Alternativen är att fortsätta använda TRS i denna roll eller att starta en ny organisation. Det är möjligt att TRS skulle kunna fortsätta att ha samma roll som idag, det vill säga som huvudman för en plattform. Dock har inte en konkret förfrågan om detta kommit och en sådan fortsatt roll har därmed inte förankrats i TRS styrelse. TRS har meddelat att de eventuellt kan gå in med viss kompletterande finansiering.

Avslutande diskussion

Det första vi kan konstatera är att respondenterna överlag ger en positiv bild av KulturKraft Stockholm. Såväl vad gäller innehåll i de aktiviteter som har genomförts inom projektet, projektets nätverksskapande funktion och hur projektet har organiserats och styrts. Nedan lyfter ut och problematiserar några av de diskussioner som förts i rapporten.

Samrådsgrupp och projektägare

I denna del diskuterar vi den varaktiga plattformen med fokus på relationen mellan samrådsgrupp, projektledning och projektägare.

Att formera sig kring en varaktig plattform

När det gäller den varaktiga plattformen kan vi i första hand konstatera att de flesta av respondenterna ser ett stort behov av någon form av fortsatt plattform. Respondenterna är också tydliga med att en sådan plattform i så fall måste vara väl förankrad i branschen för att kunna fungera väl. Det är också denna aspekt som har lyfts fram som viktig för att KulturKraft Stockholm i stor utsträckning ses som en framgång. Att det finns en geografisk förankring i Stockholmsregionen lyfts också fram som viktigt, men att det gärna kan finnas en övergripande nationell samordning.

Deltagare i samrådsgruppen uppger i intervjuer att det varit delvis svårt att diskutera och komma med förslag om hur en varaktig plattform kan organiseras. Bland annat på grund av att de upplever det något otydligt från projektägarna om vad de ser framför sig. Osäkerhet kring eventuell extern tilläggsfinansiering har också bidragit till att det varit svårt i diskussionen.

Från projektledningens sida är vår uppfattning att man har arbetat proaktivt inom de ramar som projektbeskrivning och projektmål tillåter. Verksamhetsledaren har genomfört diskussioner och workshops med samrådsgruppen som resulterat i ett dokument om gruppens minsta gemensamma nämnare i syn på viktiga innehållspunkter i en varaktig plattform. I detta dokument gavs även ett förslag om en alternativ form av organisering av en plattform genom en medlemsförening. Ett förslag som tvingade fram en mer tydlighet från parterna att de ser en organisering mer lik hur KulturKraft Stockholm fungerat med TRS som huvudman.

Deltagare uttryckte vid intervjutillfället att de saknat ett mer direkt möte med projektägargruppen. Ett möte och diskussion mellan projektägarna

och samrådsgruppen har också skett nu efter intervjuerna, vilket också kan ses som ett steg framåt i att organisera en plattform.

Betydelsen av att börja göra

Från projektledningens sida bedömer man att en plattform kräver cirka 7–8 miljoner kronor i årlig budget för att kunna driva ett kansli och genomföra 60 till 100 aktiviteter per år. Det är ett viktigt steg framåt att mer konkreta diskussioner med olika deltagarorganisationer och externa aktörer som Stockholms läns landsting förs om hur och hur mycket de är villiga att bidra med. Denna diskussion innebär dock inte någon förbindelse ännu från de olika aktörernas sida.

Huruvida summan om 7–8 miljoner kronor för att driva ett kansli och genomföra minst 60 aktiviteter ligger utanför denna rapports fokus. Frågan är dock hur projektägarna ska agera om denna summa inte nås. Att få in 7–8 miljoner kronor bygger på att plattformen får ett relativt omfattande externt stöd.

Vår uppfattning är att det är bra att börja organisera en plattform även om det ideala finansieringsmålet inte nås. Det vill säga med sänkta ambitioner. Detta av framför allt två skäl. För det första för att verkligen ta vara på den kunskap och det momentum bland deltagande organisationer för att jobba med frågan som har byggts upp inom projektet. Behovet av en plattform är tydligt att det finns. För det andra på grund av de signaler det sänder mot potentiella externa finansiärer. Ur Svenska ESF-rådets⁴ perspektiv har vi fått tydliga indikationer på att det är viktigt att något slags resultat nås när det gäller en organisering i frågan, för att deras eventuella stöd i framtiden. Sker det inte en fördjupad organisering i kultursektorn kan det alltså bli svårt att konkurrera om denna typ av medel i framtiden. Detta är heller inte något som gäller enbart Svenska ESF-rådets perspektiv.

Dessutom är vår erfarenhet från andra initiativ, inom och utanför kultursektorn, att alla potentiellt viktiga aktörer inte kommer vara med från början oavsett hur mycket man försöker kratta för det.

⁴ Den myndighet som förvaltar den Europeiska socialfonden i Sverige.

Problematisering av framgångsfaktorer

I denna del fördjupar och problematiserar vi diskussionen kring de framgångsfaktorer som lyfts fram av respondenterna.

Hållbarhet i gratismodellen

KulturKraft Stockholm har varit kostnadsfritt för deltagarna, vilket har framhållits som en nyckelfaktor för det breda deltagandet. Frågan är dock om det kommer vara hållbart i längden att ha en fortsatt modell där själva deltagandet fortsätter vara gratis. Det troliga är att det kommer krävas någon form av avgift för deltagande i en aktivitet vid en varaktig plattform i framtiden. I vilken utsträckning en aktivitetsavgift, för exempelvis frilansare, kan subventioneras återstår att bedöma då finansieringen är mer klar. Vår uppfattning, utifrån intervjuer och andra erfarenheter från projektet, är att det är väldigt få av frilansarna som kommer ha råd att betala marknadsmässigt pris för kompetensutveckling. Ett förslag från samrådsgruppen är att en plattform skulle omfatta någon form av stipendiefond som kan användas för frilansare.

Lyhördhet inför behov kontra att ge inspiration

En nyckelfaktor till att projektet upplevs ha fungerat väl bland respondenterna är att det finns en lyhördhet i styrningen av projektet. Det har varit tydligt att utgångspunkten för aktiviteterna är branschens behov och att kansliet arbetat efter att tillgodo se dessa behov.

Samtidigt har det också framförts en önskan om att kansliet själv skulle komma med idéer om aktiviteter i större utsträckning. Det har dock varit en medveten strategi från projektledningens sida att idéerna måste komma från branschaktörerna själva för att skapa just den förankringen. Vi tror också det är strategiskt rätt från kansliets sida att arbeta på detta sätt, risken är annars att aktiviteter har för grund förankring i reella behov. Projektet har dock genom sin aktivitetslista förmedlat inspiration för alla berörda aktörer att ta del av.

Med detta sagt kan en eventuell framtida plattform komma att behöva vara mer selektiv i vilka aktiviteter som genomförs. De resurser som ESF-medlen har bidragit med har skapat förutsättningar för att kunna tillgodose en väldigt stor del av de förslag som branschen har efterfrågat. Det går att se ett scenario i framtiden där olika behov kommer att ställas mot varandra på ett sätt som inte skett i KulturKraft Stockholm. Då kommer det bli än mer viktigt att ha en bred överblick för att kunna göra prioriteringar för vilka aktiviteter som ger mest nytta för kultursektorn som helhet.

Mötesplatsens betydelse

Vi tycker också det är intressant att lyfta fram synpunkten att KulturKraft Stockholm som en mötesplats har haft en socialt viktig funktion, utöver som en mötesplats för nya idéer, arbetssätt och samarbeten. Det vill säga att arbeta som frilansare kan upplevas som mycket ensamt, vilket kan verka hämmande på en individs utveckling. Att få möjlighet att höra andra som delar liknande erfarenheter och problem och lösningar är inte bara positivt för att kunna utvecklas yrkesmässigt utan även positivt ur ett hälsoperspektiv. Mötesplatsens neutrala utgångspunkt kan ses som ha en viktig betydelse i detta då deltagare inte ser varandra som konkurrenter i första hand.

Projektdrivna insatser

En fråga som lyfts fram i intervjuerna är en generell skepsis mot projekt och kanske EU-projekt i synnerhet. Något som framför allt uttryckts i en inledande osäkerhet om vad KulturKraft skulle leda till i förlängningen. Denna osäkerhet kan delvis ses som något som gäller för allt som innebär att delta i något nytt, vilket per definition alltid kommer ha en viss inneboende osäkerhet om hur resultatet kommer att se ut. I detta fall gäller det att som projektägare och verksamhetsledare vara medveten om att dessa åsikter kommer att finnas när man börjar bygga ett projekt. En välgrundad analys har gjorts inför KulturKraft Stockholm vilket man kunnat förlita sig till och pedagogiskt förklara i sådana eventuella diskussioner. Och kanske viktigast är att genom att göra rätt saker i ett projekt så minskar och försvinner också denna skepsis efter hand. Det kan vi konstatera att så har varit fallet i KulturKraft Stockholm.

Samtidigt har KulturKraft Stockholm också haft ett uttalat mål om att skapa en varaktig plattform. Om samarbetsorganisationerna inte ser att detta mål nås inom projektet, eller inom en rimlig tid efter och som en konsekvens av projektet, finns det en risk att en skeptisk inställning till projekt stärks ytterligare när en tidsmässig distans till KulturKraft Stockholm har infunnit sig. Det vill säga om den efterhängande känslan bland deltagande organisationer och individer är att projektet inte ledde till något mer långsiktigt bestående, riskerar det att minska viljan att delta i eventuella framtida projekt.

Detta gäller för fler än samarbetsorganisationerna som gett uttryck för detta i intervjuerna till den här rapporten. Ett ytterligare perspektiv är finansärens, det vill säga Svenska ESF-rådets perspektiv. Om inte de ser att kultursektorn kan organisera sig runt det övergripande mål projektet har ökar svårigheten att konkurrera om liknande medel i framtiden. Det är en indikation vi har fått från Svenska ESF-rådet.

Att tillvarata kunskap och lärdomar

Avslutningsvis vill vi påpeka att i ett större sammanhang så är diskussionen och en lösning för kompetensutveckling inte avhängig projektets slutdatum. Vi bedömer risken för att frågan skulle dö ut som liten, bland annat då den finns inskriven i ett avtal mellan arbetsmarknadens parter. Vi ser också att projektet i slutskedet tagit ett viktigt steg närmre för att komma fram till ett mer konkret förslag om organisering. Dock oavsett om projektet har nått fram till ett helt färdigt förslag om en organisering av en varaktig plattform eller ej är det viktigt att ta vara på den kunskap som byggts upp inom projektet.

VOLANTE
RESEARCH

